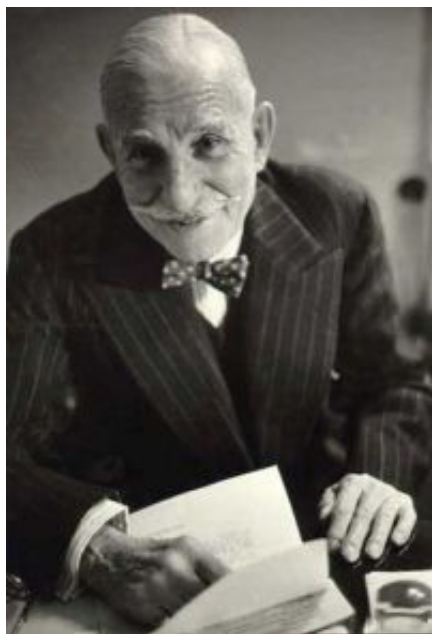

Μπορεί να αποτραπεί το ιστορικό μας τέλος;

του κ. Χρήστου Γιανναρά

Ο Αντώνης Μπενάκης πρόσφερε στο ελληνικό κράτος τις ιδιωτικές του συλλογές για να ιδρυθεί το Μουσείο που φέρει το όνομά του. Δώρισε το κτήριο του πατρικού του σπιτιού για να στεγαστεί το Μουσείο. Πρόσφερε και το απαιτούμενο οικονομικό κεφάλαιο για να μπορεί να λειτουργήσει. Γιος του Εμμανουήλ Μπενάκη (επίσης εθνικού ευεργέτη, επανειλημμένα υπουργού, δημάρχου Αθηναίων) και αδελφός της Πηνελόπης Δέλτα, ο «Τρελλαντώνης» έδωσε την ψυχή του στο μουσείο που έστησε, παρά το φόρτο και άλλων παράλληλων δραστηριοτήτων κοινωνικής προσφοράς.

Αντώνης Μπενάκης

Θέλω να διασώσω σε δημόσιο λόγο μιαν ελάχιστη, αλλά καθόλου ασήμαντη λεπτομέρεια συμπεριφοράς του Αντώνη Μπενάκη. Είχα την τύχη να μου την αφηγηθεί ο Μανώλης Χατζηδάκης – ο γνωστός βυζαντινολόγος, μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, επί χρόνια διευθυντής του Μουσείου Μπενάκη. Εφτανε κάθε πρωί ο Αντώνης Μπενάκης στο Μουσείο, με κοστούμι πρωινό, άψογο, ραμμένο στην Αγγλία. Γύρω στις 11 κατέφθανε από το σπίτι του (στην οδό Λυκείου) οικιακή βοηθός, με το μαύρο φόρεμα και την άσπρη δαντελένια ποδιά, φέρνοντας σε ασημένιο δίσκο τον καφέ του και γλυκό του κουταλιού. Το μεσημέρι γύριζε στο σπίτι του για φαγητό και επέστρεφε το απομεσήμερο στο Μουσείο, με άλλο, απογευματινό τώρα, κοστούμι. Για το βράδυ ήταν αυτονόητο, είτε στο σπίτι είτε σε έξοδο, ότι θα φορούσε τρίτο, βραδινό κοστούμι.

Είχε ο Αντώνης Μπενάκης τον δικό του ράφτη στην Αγγλία, που διέθετε «κούκλα» (ομοίωμα) του αιγυπτιακή Ελληνιστή – ο Μπενάκης απλώς παράγγελλε και ο εγγλέζος ράφτης έκοβε και έραβε τα πρωινά, απογευματινά, βραδινά κοστούμια του εντολέα του.

Όταν με τη γερμανική εισβολή, το 1941, κατέρρευσε το ελληνικό μέτωπο στην Αλβανία, άρχισαν να

καταφθάνουν στην Αθήνα ατέλειωτο πλήθος Ελλήνων στρατιωτών έχοντας διανύσει με τα πόδια εκατοντάδες χιλιόμετρα – έφταναν κουρελιασμένοι, πληγιασμένοι, ψειριασμένοι, βρώμικοι, εξουθενωμένοι. Τότε ο Αντώνης Μπενάκης βγήκε στην πόρτα του Μουσείου του και μοίρασε όλα του τα κοστούμια, πρωινά, απογευματινά, βραδινά, σε αυτούς τους στρατιώτες. Και από την ημέρα εκείνη, στα τριάμισι χρόνια της γερμανικής κατοχής που ακολούθησε, ο Αντώνης Μπενάκης φορούσε κάθε μέρα, πρωί, απόγευμα, βράδυ, το ίδιο ένα και μοναδικό κοστούμι.

Τέτοια ήταν τα μέτρα της αρχοντιάς, το αυτονόητο ήθος των μεγαλοαστών, που κατά κανόνα προέρχονταν από τον εκτός ελλαδικού – κοραϊκού κράτους κοσμοπολίτικο Ελληνισμό. Δεν ήταν ταξικό σύνδρομο η αρχοντιά, παρ' όλο που η σεμνότητα και το αυτονόητο της πράξης πρόδιδε μακρό παρελθόν αστικής καλλιέργειας, «αίσθηση» κοινωνικής οφειλής, αντανάκλαστικά αυθόρμητης έκφρασης αυτής της «αίσθησης». Υπήρχαν παράλληλα αγροτικές φαμίλιες με συνέχεια αιώνων στην ύπαιθρο, όχι οπωσδήποτε μεγαλοκτηματιών, που είχαν τον δικό τους τρόπο να εκφράζουν την αρχοντιά της ανιδιοτέλειας, την αυτονόητη «αίσθηση» της κοινωνικής οφειλής. Δεν μας χωρίζουν παρά δύο μόνο ή τρεις γενεές από την πραγματικότητα που επέτρεπε στον Ζήσιμο Λορεντζάτο να λέει ότι «η πραγματική αριστοκρατία στην Ελλάδα σώζεται στα χωριά».

Τι μεσολάβησε και η ελλαδική κοινωνία εκβαρβαρώθηκε με τόσο βάνανυση μετάλλαξη σε ζούγκλα εγωκεντρικού πρωτογονισμού; Ποιος καταλύτης εξαφάνισε την «αίσθηση» της πατρίδας και της κοινωνικής οφειλής, μεταμόρφωσε τον Ελληνόνυμο σε άπληστο, χρηματολάγνο αρπακτικό; Ποια η αιτία για να εξαλειφθεί η αρχοντιά από την Ελλάδα, η αυτονόητη ταύτιση της έννοιας «άρχουσα τάξη» με την έννοια «κοινωνική οφειλή»; Διαλύθηκαν θεσμοί και λειτουργίες κοινωνίας της ζωής, κυριάρχησε το θηριώδες ατομικό συμφέρον, η ενστικτώδικη ηδονοθηρία, το ακοινώνητο «δικαίωμα».

Ο Αντώνης Μπενάκης μοίραζε τα κοστούμια του στους εξαθλιωμένους φαντάρους και σήμερα ο απόγονός του, δισέγγονος της αδελφής του, Αντώνης Σαμαράς μοιράζει κυβερνητικά υπουργεία, σαν να είναι κοστούμια του, σε όσους τον βοήθησαν να ανέβει στην αρχηγία του κόμματος ή ψηφοθηρούν αποτελεσματικά στις εκλογικές τους περιφέρειες. Την ώρα που την Ελλάδα τη σπρώχνουν βίαια και εξευτελιστικά στο περιθώριο της Ιστορίας.

Αν δεν απαντήσουμε στο ερώτημα για την πραγματική αιτία του καταγιστικού εκβαρβαρισμού μας, δεν υπάρχει ελπίδα ούτε για τον επισιτισμό μας. Ο πρόεδρος της Βουλής, δεύτερος στην πολιτειακή ιεράρχηση τιμών και ευθυνών, βωμολοχεί δημόσια με απερίγραπτο λεξιλόγιο σεξουαλικής χυδαιότητας και ο απόγονος των Μπενάκηδων πρωθυπουργός θεωρεί αυτονόητη αυτή τη συλλογική διαπόμπευση: την ανέχεται. Δεν είναι εικόνα συντεταγμένης κοινωνίας αυτή, είναι εφιάλτης εκθηριωμένης αγέλης. Και η κυβέρνηση Σαμαρά ακκίζεται ότι δήθεν κάνει πολιτική παραδίδοντας τους Έλληνες, μέχρι πέμπτης γενεάς από σήμερα, σε μεθοδικά προγραμματιζόμενη από τους δανειστές μας εθνοκτονία.

Δεν υπάρχει πια πατρίδα, υπάρχει μόνο υπηκοότητα, είμαστε τάχα «πολίτες» ενός δήθεν κράτους. Η συλλογικότητα ως κράτος μεταπρατικό και παρακμιακό, όπως το Ελλαδιστάν σήμερα, είναι μόνο απειλή και καθόλου πατρίδα – για το αδιαφοροποίητο άτομο-πολίτη είναι εχθρός, αντίπαλος θανάσιμος (στην κυριολεξία): Κατακλέβει τα ασφαλιστικά ταμεία, τις αποταμιεύσεις των πολιτών, ληστεύει το κοινωνικό χρήμα, τους φόρους των πολιτών, νομιμοποιεί την κοινωνική αδικία, τις πελατειακές σχέσεις των επαγγελματιών της εξουσίας με τους ψηφοφόρους. Το ίδιο το κράτος αλλοτριώνει μεθοδικά τη φιλοπατρία σε ιδεολόγημα, ρητόρευμα, ψυχολόγημα, δηλαδή σε εθνικισμό – το να είσαι Έλληνας λειτουργεί ακριβώς όπως το να είσαι οπαδός ποδοσφαιρικής ομάδας, «και τα μυαλά στο κάγκελο». Για ένα τέτοιο κράτος μόνο ανεγκέφαλοι θα θυσίαζαν τη ζωή τους.

Οι δυτικές κοινωνίες, λόγω μακραίωνων εθισμών στον νομικισμό, στον ωφελμιστικό σεβασμό της σύμβασης, ταυτίζουν το κράτος με τον αποτελεσματικό εγγυητή των συμβάσεων, της προστασίας

των ατομικών δικαιωμάτων, της ομαλής λειτουργίας της αγοράς. Βεβαίως σήμερα γι' αυτό το χρηστικό κράτος είναι επίσης ανοησία να θυσιάσεις τη ζωή σου, γι' αυτό και οι στρατοί γίνονται μισθοφορικοί, χρυσοπληρώνουν τα κράτη επαγγελματίες της διακινδύνευσης, «κασκαντέρ».

Για τον Έλληνα (όσο ακόμα υπήρχε το είδος) πατρίδα ήταν η γλώσσα, η κοινότητα ως σαρκωμένη ιστορική συνείδηση, το «ιερό» όχι ως πεποιθήσεις αλλά ως ευ-σέβεια: πάλι για τον φωτισμό «νοήματος» της ύπαρξης, του κόσμου, της Ιστορίας. Μόνο η επιστροφή στη γλώσσα, στην ιστορική συνείδηση ένσαρκη σε κοινότητα, στα κείμενα και στην Τέχνη που παρήγαγε η πάλι των Ελλήνων για «νόημα», μόνο μια πολιτική πρακτική που θα υπηρετήσει θεσμικά αυτή την επιστροφή, θα μπορέσει ίσως να αναστήσει τον ιστορικά νεκρό πια Ελληνισμό.

Γλώσσα, μικρή κοινότητα, σάρκα «νοήματος».

07.10.2012

Πηγή: εφημ. [Καθημερινή](#)